

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 27. aprila 1864. ~

Gospodarske stvari.

Na vojsko! na vojsko!

Kdo? kam? nad koga? — bojo zavzeti vprašali bravci. — Nad silnega sovražnika — vam odgovorimo — ki vam žuga pokončati obilo premoženja na polji, na vrtih in v gozdih, nad zemljo in pod zemljo. Znan je ta sovražnik po vsem svetu; povsod ga pokončujejo — le mi mu preveč prizanašamo in sami sebe tepemo. Majnika mesca večidel pride — pomladanski keber ali hrošč (Maikäfer) se imenuje.

Gospodarji! saj sami veste, kako grozno škodo dela ta žival, pa povedali smo vam že tudi, da ena sama babica zleže po 40 do 50 črvov, ki pod zemljo njivam in senošetim delajo škodo, dokler čez 3 ali 4 leta ne izlezejo na dan kot kebri ali hrošči. Kdor tedaj le 100 babic pokonča, pokonča 4000 do 5000 črvov in kebrov. Glejte! koliko more opraviti en sam gospodar, kaj pa še le, ako vsi delajo tako in cele soseske!

Zato gospodarji na vojsko! Vi pa županje, vi duhovni gospodje, vé c. k. okrajne gosposke in vi učitelji bodite poveljniki in vojskovodji, da kličete gospodarje na borišče, da prigovarjate pametnim in spodbadate lene. Saj gré vsakemu izmed vas za dober kos kruha, ki vam ga sné požrešna žival. Pokončani kebri pa so nam še dober gnoj; mernik po gnojilu svojem je vreden okoli 20 kr.; ne bo si v škodo, kdor jih tako plačuje. Tudi kuretina jih rada zoblje. Truda ni ž njimi strašnega: zjutraj zgodaj in na večer otresaj drevje, da ti otrpnjeni padajo na rjuho, in v žaklji jih potem popari s kropom, da poginejo. To je vse, in dobiček je velik, ako se vsi primete dela.

Tedaj na vojsko!

Misli o razkosevanji zemljišč.

Veliko pisárijo v „Wochenblatt-u“ graškega gospodarskega lista o razkosevanji zemljišč. Gosp. dr. F. X. Hlubek *) je sicer dobro izpeljal svoje misli, da bi se le do nekega gotovega števila oralov smele razprodajati zemljišča, in to še Bog vé po kakošnih dolgih potih, al jaz se popolnoma skladam z mislimi dveh družih dopisnikov o tej reči, ter rečem ob kratkem: kakor je človek prost, naj bo tudi njegovo posestvo prosto, da ga more prodati na kose, ali pa ga povečšati s prikupom, tedaj ravnati, kakor mu drago.

*) Tudi mi se skladamo o tem z gosp. dr. Hlubekom. Na male „bleke“ razdrobljena kranjska zemlja nam je živa priča, kam pelje razkosevanje zemljišč brez konca in kraja. — Vendar ker še to važno vprašanje narodnega gospodarstva ni po vsem rešeno, ne branimo nikomur besede za njegovo mnenje.

Vred.

Veliko se slavne društva gospodarske trudijo v povzdigo zemljišč, toda z uspehom le pri onih, kateri imajo zdravo pamet, bistro glavo, in se ne držijo trdovratno starega kopita. — Veliko se tudi skozi vse keršanske stoletja mučijo učeniki za odstranjenje nesrečnih strast in poganskih navad: razujzdanja, pijančevanja, tatvin, samomorov itd. — pa vendar se jih, žalibože, v lastno očividno škodo zarije tako trdno, da pozabijo žene, otrok, poštenja in premoženja, naj se le goltu dobro godí, — kaj bo v prihodnje ž njim, z ženo, z otroci, in s premoženjem, z gruntom, jih zeló malo briga. — Takošni so bili — in še jih bo — o da ne bi!

Ako tedaj že more svoj denar, poštenje in življenje v svoji popačenosti vsakter malopridnež zapravljati in vničevati, zakaj ne bi tudi dovoljeno bilo poštemu posestniku v zadregah po svoji previdnosti od svojega zemljišča razprodajati, da se vekše nesreče otme, to je, da ga poslednjič z družino vred iz posestva zaupniki ne pahnejo.

Saj se vendar zemlja ne dá potopiti, skriti, požgati ali v vreče stlačiti kot kaka druga stvar, da bi se svet zategadel zmanjšal. — Ako tedaj taima manj zemljišnega posestva, pa ga ima toliko več uni, ki ga je kupil, in ako uni sedaj ne more volov in kónj rediti, jih pa lahko ta redí. Uni pa se tolaži: bolje je lastno jajce, kot ptuja kokoš. Tako naj bi tudi dovoljeno bilo malopridnemu gospodarju: pijancu, postopaču itd. razprodajati svoje zemljišče. Ima takošen samogoltnež obžalovanja vredno pridno ženo, bo ta svoj v juterni zapišani in intabulirani del že vedila obvarovati; sicer pa nji in otrokom nič ne ostane. Kdor ni za kočijo, bo za ropotijo.

Saj je znano, da si vincarji in celó hlapci s pridnostjo in varčnostjo kakošno želarijico nakupijo, v tem, da marsikter pijanec na beraško palico pride — in ako ta še njega ne zadene, pa gotovo mora držina s trebuhom za kruhom, ker storjenih dolgov očetovih poplatiti ni v stanu. Tako gospodariti ali pa s sitom vodo zajemati je jedno. — Tudi velikaši trdijo: zavoljo obširnosti se njih zemlja ne dá zboljšati — to je: s tisoč forinti se ne dá toliko storiti, kot pa z enim stotinjkom! — Ako že ni mogoče izhajati s tolikim zemljiščem in ga poboljšati, da bi primeren donesek povračevalo, se pa naj oddá, kar je odveč, in marsikter zakona željen samič bo vesel svojega gnjezda, da ima priložnost za svojo prihodnjo držino pošteno skrbeti pod lastno strehico. Kakor si postelje, tako naj spi.

Iz Slovenskih goríc.

J-r.